

Archieven Wetterskip Fryslân

De oudste voorlopers van de waterschappen in Fryslân zijn de zogenaamde ‘zeedijkcontributies’. Deze werden opgericht in de 16^e eeuw. In de tweede helft van de 19^e eeuw werden de contributies gereguleerde waterschappen/contributies, hoewel pas in 1892 een algemeen reglement voor de zeeverende waterschappen/contributies werd vastgesteld. Na afsluiting van de Zuiderzee zijn drie contributies in Westergo samengevoegd tot Westergo’s IJsselmeerdijk (1936/38). De zeven dijkorganisaties in Oostergo gingen in 1961 op in waterschap Eastergoas Sédiken. In 1981 gingen de dijkwaterschappen (Zeeverend en IJsselmeerwerend) op in Waterschap Friesland, te Harlingen. Sinds 1993 is de naam Wetterskip Fryslân en de vestigingsplaats Leeuwarden. In datzelfde jaar zijn de archieven van de dijkwaterschappen overgebracht naar het rijksarchief in Fryslân, nu Tresoor. Daar liggen ook de archieven van de Bond van Friese waterschappen ([1917] 1918-1997) en de Vereniging van Zeeverende Waterschappen ([1917] 1918-1957).

De inventarissen van de diverse dijkwaterschappen staan beschreven in:

- H. de Raad, A. Augustijn, *Zee- en IJsselmeerwerende waterschappen in Friesland. Verzamelinventaris van gedeponeerde archieven van het waterschap Fryslân [ca. 1619-1979 (1980)]*, Leeuwarden 1992 (*Monumenta Frisica*, nr. 52)

Het gaat om de archieven van de volgende waterschappen:

- Waterschap Zeedijken Contributie Kollumerland en Nieuwkruisland, 1668-1961 (ca. 1969)
- Waterschap de Contributie Zeedijken Oostdongeradeel, 1719-1963 (ca. 1974)
- Waterschap de Engwierumpolder, 1810-1962 (1964)
- Waterschap de Anjumer- en Lioessenserpolder, 1774-1962 (1964)
- Waterschap de Contributie Zeedijken van Westdongeradeel, [ca. 1696]-1963
- Waterschap de Ternaarderpolder, [ca. midden 18e eeuw]-1962 (1963)
- Waterschap de Oost-Holwerderpolder, 1733-1962 (1963)
- Waterschap Eastergoa’s Sédiken, 1961-1979 (1980)
- Waterschap de West-Holwerderpolder, 1783-1979 (1980)
- Waterschap Zeedijken van Ferwerderadeel, [ca. 1619]-1979 (1980)
- Waterschap het Oud Bildt, (1853) 1867-1979 (1980)

- Waterschap het Nieuw Bildt, 1693-1979 (1980)
- Waterschap de Bildtpollen, (1721) 1736-1979 (1980)
- Waterschap de Noorderleegpolder, 1852-1979 (1980)
- Waterschap der Vijfdeelen Zeedijken Binnendijks, (ca. 1902) 1949-1979 (1980)
- Waterschap der Vijfdeelen Zeedijken Buitendijks, (1948) 1949-1979 (1980)

- Waterschap Westergo's IJsselmeerdijken, (1934) 1936-1979 (1980)
- Waterschap de Zeven Grietenijen en Stad Sloten, (1919) 1924-1979 (1980)

De inventarissen van de oudere archieven van de waterschappen Vijfdeelen Zeedijken Binnendijks en Vijfdeelen Zeedijken Buitendijks (voor 1949) staan beschreven in:

- H.T. Obreen, *Der Vijf Deelen Zeedijken. Inventaris van de archieven*, Fryske Akademy, Leeuwarden 1980 (*Monumenta Frisica*, nr. 32)

Voor de archieven van waterschap Westergo's IJsselmeerdijken, zie:

- M.P. van Buijtenen, H.T. Obreen, *Westergo's IJsselmeerdijken*, Bolsward 1956
- P. Terpstra, H.T. Obreen, *Waterschap Westergo's IJsselmeerdijken, 1938-1979*, Workum 1980

Voor de archieven van waterschap de Zeven Grietenijen en Stad Sloten, zie ook: M. Dillo, H. Burger, *Inventaris der archieven van het waterschap De Zeven Grietenijen en Stad Sloten*, Leeuwarden 1971 (*Monumenta Frisica*, nr. 21)

Tot de groep Friese zee- en IJsselmeerwerende waterschappen werden vanouds ook gerekend:

- Waterschap Lemstersluis
- Waterschap de Polder van Oost- en Westdongeradeel
- Enkele waterschappen op de Friese Waddeneilanden (o.a. Ameland: De Grieën, Nes, Nes-Buren, de Amelander Grieën).

Deze eilandwaterschappen gingen in 1980 niet op in Waterschap Friesland en staan daarom niet beschreven in Raad, Augustijn (1992). Voor zover zij in 1993 nog bestonden en niet deel uitmaakten van boezemwaterschappen, gingen zij in 1993 op in Wetterskip Fryslân.

De Amelanders waterschappen staan beschreven in:

- *Inventaris van de archieven van het waterschap de Grieën (1886-) 1892-1965, waterschap Nes 1893-1930, waterschap Nes-Buren 1906-1965 (-1978), de Amelanders Grieën (1958-) 1964-1993*, opgemaakt door A&I Archiefbewerking, Specialisten in Archiefverzorging

De archieven van waterschap Friesland/wetterskip Fryslân (1980-1992, 1993-1996, 1997-2003, 2003-nu) berusten in het archief van Wetterskip Fryslân te Leeuwarden.